

D E C I Z I E

08 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Novac

Judecătorii: Tatiana Vieru, Valentina Clevadî, Oleg Sternioală, Iurie Bejenaru

examinînd recursul declarat de către Primăria mun. Chișinău,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sîrbu Liubovi împotriva Primăriei, mun. Chișinău cu privire la obligarea asigurării cu spațiu locativ și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014 prin care a fost admis apelul declarat de către Sîrbu Liubovi, casată hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 01 august 2014, cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 26 iulie 2013 Sîrbu Liubovi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la obligare asigurării cu spațiu locativ și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că de la vîrsta de 5 ani a rămas fără ocrotire părintească, fiind plasată în Casa de copii, apoi la școala internat de copii orfani din or. Bender, după care a absolvit Universitatea de stat „Ion Creangă”, activînd în calitate de profesoară din anul 1992.

Indică că în anul 1992, s-a adresat către Pretura Ciocana, mun. Chișinău, precum și către Primăria mun. Chișinău, cu solicitarea de a i se acorda un spațiu locativ. A fost luată la evidență de către Pretura Ciocana, mun. Chișinău pentru îmbunătățirea condițiilor de trai în rîndul persoanelor întoarse din orfelinat, sub nr. 1. În baza deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 12/20 din 11.06.1998, i s-a eliberat ordinul de repartiție nr. 003637, pentru domicilierea permanentă în apartamentul nr.399, situat pe str. Piața Unirii Principatelor nr. 1, mun. Chișinău, însă mai tîrziu s-a depistat că în apartamentul nominalizat locuiește o altă familie.

Menționează că ulterior, s-a adresat în instanța de judecată cu cererea privind evacuarea persoanelor instalate în apartamentul nr. 399, însă prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08.12.2005, pretențiile sale au fost respinse.

La data de 30.01.2006, a fost restabilită la evidența pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, în rândul persoanelor care s-au întors din instituțiile de stat, sub nr. 2.

Susține că din anul 2006, pînă în prezent nu i s-a acordat spațiu locativ. La data de 11.06.2013, reclamanta s-a adresat către Primăria mun. Chișinău cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat pe cale extrajudiciară de a fi asigurată cu spațiul locativ, dîndu-i-se răspuns că aceasta să află sub nr.2, în lista persoanelor revenite din orfelinat, cererea urmînd a fi examinată pe parcurs în funcție de fondul locativ disponibil.

Din cauza lipsei spațiului locativ și de teama ca va rămîne în stradă, reclamanta s-a adresat în instanța de judecată, solicitînd obligarea asigurării cu spațiul locativ și repararea prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 01 august 2014, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de către Sîrbu Liubovi către Primăriei mun. Chișinău cu privire la obligarea asigurării cu spațiu locativ și repararea prejudiciului moral, ca neîntemeiată.

Sîrbu Liubovi a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii și adoptarea unei noi hotărîri, prin care să fie admisă acțiunea reclamantei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014 a fost admis apelul declarat de Sîrbu Liubovi. S-a casat hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 01 august 2014, emisă în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sîrbu Liubovi către Primăria, mun. Chișinău cu privire la obligarea asigurării cu spațiu locativ și repararea prejudiciului moral și s-a emis o nouă hotărîre, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sîrbu Liubovi. S-a obligat Primăria, mun. Chișinău să o asigure cu spațiu locativ pe Sîrbu Liubovi, în conformitate cu normele stabilite de legislația în vigoare. În rest cererea de chemare în judecată, s-a respins.

La 16 ianuarie 2015, în termenul prevăzut de lege, Primăria mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014, cerînd admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului, recurentul a invocat interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și de drept procedural de către instanța de apel. Susține că reclamanta în cererea de chemare în judecată își întemeiază cerințele în baza art.41 pct. 2) din Codul cu privire la Locuințe al RM, care prevede că, încăperile de locuit se acordă fără rînd persoanelor care s-au întors dintr-o instituție de stat pentru copii, de la rude, tutore sau curator, dacă instalarea lor pe spațiul locativ, ocupat mai înainte, este imposibilă. Din materialele dosarului sa constatat că la moment reclamanta este luată

la evidență pentru asigurarea cu spațiu locativ în cadrul Preturii sectorului Ciocana sub nr. 2.

În acest context, invocă faptul că respectarea ordinii de succesiune este o condiție obligatorie impusă de legislația locativă în vigoare, avînd drept scop echitatea și protejarea drepturilor tuturor cetățenilor. Astfel, dacă în situația descrisă, reclamantei i s-ar acorda spațiu locativ în afara rîndului de succesiune, s-ar încălca drepturile altor cetățeni aflați pe liste.

Conform legislației locative în vigoare (art.37 din Codul cu privire la locuințe) prevede acordarea încăperilor de locuit acelor cetățeni, care se află la evidență (la locul de muncă sau la locul de trai), în vederea îmbunătățirii condițiilor de locuit, potrivit ordinii de succesiune stabilite în listele respective și în dependență de mărimea spațiului locativ dat în exploatare și eliberat în centrul populat respectiv.

În final arată că reclamanta nu a demonstrat instanței de judecată existența dreptului de a fi asigurată cu spațiu locativ din contul autorităților administrației publice locale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia de pe decizia redactată a Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014 a fost expediată în adresa recurente la 17 decembrie 2014. În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Primăria mun. Chișinău se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 02 martie 2015 avocatul Culeac-Reul Natalia în interesele lui Sîrbu Liubovi a depus o referință la recursul declarat de către Primăria mun. Chișinău, în care au invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia, solicitînd respingerea acestuia.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 martie 2015 recursul declarat de către Primăria mun. Chișinău a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referința intimătei Sîrbu Liubovi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, și remiterea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Centru, mun. Chișinău, în alt complet de judecată din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, trimițînd pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f).

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 26 iulie 2013 Sîrbu Liubovi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chişinău, solicitînd de la ultima obligarea asigurării cu spaţiul locativ şi repararea prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei (f.d. 4-7).

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanţă a ajuns la concluzia netemeinicii acţiunii, pe care a respins-o ca neîntemeiată, invocînd că reclamanta nu a contestat decizia prin care a fost inclusă sub numărul 2 în lista pentru acordarea spaţiului locativ, iar Primăria mun. Chişinău nu refuză să-i acorde spaţiul locativ, însă la moment nu dispune de spaţiu locativ pentru a-i admite solicitarea.

Judecînd cauza în ordine de apel, instanţa de apel a ajuns la concluzia temeinicii acţiunii pe care a admis-o, obligînd Primăria mun. Chişinău să o asigure cu spaţiu locativ pe Sîrbu Liubovi, în conformitate cu normele stabilite de legislaţia în vigoare.

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ consideră soluţiile date de instanţele judecătoreşti ierarhic inferioare neîntemeiate, emise cu aplicarea eronată a prevederilor normelor materiale, reieşind din următoarele considerente.

Conform art. 40 a Legii administraţiei publice locale, primăria, ca structură funcţională, are următoarele atribuţii:

a) întocmeşte proiecte de decizii ale consiliului local şi proiecte de dispoziţii ale primarului;

b) aduce la cunoştinţă publică deciziile consiliului şi dispoziţiile normative ale primarului;

c) colectează şi prezintă primarului informaţii pentru raportul anual privind starea economică şi socială a satului (comunei), oraşului (municipiului);

d) prezintă primarului, în comun cu serviciile publice, informaţii despre funcţionarea acestora, precum şi a întreprinderilor municipale create de consiliul local;

e) supraveghează executarea măsurilor dispuse de primar atît în cadrul primăriei, cît şi în teritoriul administrat;

f) contribuie la elaborarea proiectului de buget al unităţii administrativ-teritoriale pentru următorul an bugetar şi a proiectelor de modificare a bugetului, care urmează să fie prezentate de primar spre examinare consiliului local;

g) asigură executarea bugetului unităţii administrativ-teritoriale, în conformitate cu deciziile consiliului local, şi respectarea prevederilor legale;

h) întocmeşte contul de încheiere a exerciţiului bugetar al unităţii administrativ-teritoriale;

i) asistă secretarul consiliului local în îndeplinirea atribuţiilor lui conform legii.

Totodată, potrivit art. 14 alin. (2) lit. d) a Legii administraţiei publice locale consiliul local decide vînzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în

locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii.

Prin derogare de la prevederile date, conform art. 4 lit. m) a Legii privind descentralizarea administrativă, autoritățile publice locale de nivelul întâi (Consiliul municipal) are atribuția de construcția de locuințe și acordarea altor tipuri de facilități pentru păturile social vulnerabile, precum și pentru alte categorii ale populației.

Prin urmare, instanța de recurs consideră că instanța de apel admițând parțial acțiunea, pripit a ajuns la concluzia de obligare a Primăriei mun. Chișinău să o asigure cu spațiu locativ pe Sîrbu Liubovi, în conformitate cu normele stabilite de legislația în vigoare, or, Primăria mun. Chișinău în calitate de autoritate executivă are competențe doar de a executa deciziile emise de către autoritatea deliberativă – Consiliul municipal Chișinău, astfel obligînd un organ de a executa o acțiune ce nu ține de competența sa.

Potrivit art. 432 alin. (3) lit. d), se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Conform alin. (5) al aceluiași articol, temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 62 alin. (1) lit. b), coparticiparea procesuală este obligatorie dacă examinarea pricinii implică soluționarea chestiunii cu privire la drepturile sau obligațiile mai multor reclamanți și/sau pîrîți atunci cînd drepturile și obligațiile reclamanților sau pîrîților decurg din aceleași temeiuri de fapt sau de drept.

Potrivit alin. (6) al aceluiași articol, dacă necesitatea intervenirii în proces a coreclamanților sau copîrîților este constatată în timpul deliberării, instanța va relua examinarea pricinii în fond, dispunînd înștiințarea coparticipanților.

Se reține că instanța de fond nu s-a conformat prevederilor legale pertinente și nu a asigurat antrenarea corespunzătoare în prezentul proces a Consiliului municipal Chișinău în calitate de copîrît, iar instanța de apel în temeiul art. 385 alin. (1) lit. d) și art. 388 alin. (1) lit. d) nu a corectat omisiunea respectivă, fapt ce servește drept temei de casare a hotărîrilor judecătorești și remitere a pricinii spre rejucare în prima instanță.

Mai mult ca atît, din materialele dosarului, reiese că Sîrbu Liubovi pe parcursul anilor 2005-2012 s-a adresat cu numeroase cereri privind acordarea spațiului locativ, primind răspuns la cererile date de la Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare care face parte și este o subdiviziune a Consiliului municipal Chișinău (f.d. 17-25; 29).

Este de remarcat faptul că și în Regulamentul cu privire la modul de acordare a încăperilor de locuit în R.S.S. Moldovenească nr. 405 din 25.11.1987 se stabilește expres că în scopul acordării încăperilor de locuit se creează pe lîngă comitetele executive (Consiliile municipale/locale), Sovietelor raionale, orașenești, raionale din

oraș, de orașel și sătești de deputați ai norodului comisii obștești pentru problemele locuințelor.

Prin urmare, pe motiv că în calitate de pîrît în prezenta pricină a fost atrasă doar Primăria mun. Chișinău, atît prima instanță cît și instanța de apel a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, și anume a drepturilor și intereselor Consiliului municipal Chișinău.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă încălcarea normelor de drept procedural prin neantrenarea corespunzătoare în proces a Consiliului municipal Chișinău, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Primăria mun. Chișinău, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014 și hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 01 august 2014, cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de fond urmează să țină cont de cele menționate și reexaminînd pricina, să atragă în proces în calitate de copîrît Consiliul municipal Chișinău, și să emită o decizie legală și întemeiată, respectînd dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Primăria Chișinău.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014 și hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 01 august 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sîrbu Liubovi împotriva Primăriei, mun. Chișinău cu privire la obligarea asigurării cu spațiu locativ și repararea prejudiciului moral, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Centru mun. Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru